

PROGRAM CZYTELNICZY „LUBIMY CZYTAĆ”

Opracowanie : mgr Renata Włosowicz

**Program edukacji czytelniczej
Miejskiego Przedszkola nr 65 w Katowicach
realizowany w roku szkolnym 2016/17 w grupie dzieci 6 – letnich „ BIEDRONKI”**

Wstęp

*"Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła."
Wisława Szymborska*

Tę prawdę znamy, ale coraz częściej, w codziennej gonitwie o niej zapominamy. I niestety, nie przekazujemy jej naszym dzieciom. W codziennym pośpiechu rodzice coraz rzadziej rozmawiają z dziećmi i mało im czytają. Kontakt z żywym słowem wyparła telewizja i internet, których narzędziem nie jest język lecz obraz. Efektem tego jest to, iż dzieci coraz gorzej znają język, w szkole nie rozumieją prostych poleceń i tekstów, mają problemy z prawidłową wymową. Coraz mniej również same czytają, ponieważ czytanie słów, których nie rozumieją jest czynnością trudną, nudną, znacznie mniej atrakcyjną od obrazów w telewizji. Na alarm biją nauczyciele i psychologowie, organizowane są różne akcje mające na celu uświadomienie, jak ważną rolę pełni w naszym życiu książka. Codzienne czytanie dziecku dla przyjemności zaspokaja wszystkie potrzeby emocjonalne dziecka, wspiera jego rozwój psychiczny, intelektualny i społeczny, jest najskuteczniejszą strategią wychowawczą a jednocześnie przynosi dziecku wielką radość i pozostawia niezapomniane wspomnienia, a także buduje więź z rodzicami. Lata przedszkolne to dla każdego dziecka czas intensywnego poznawania świata, gromadzenia wiedzy, rozwijania i doskonalenia wielu umiejętności.

Kluczowym narzędziem poznawczym, a zarazem warunkiem dobrego funkcjonowania w społeczeństwie jest język. Pozwala on myśleć, zadawać pytania, opisywać świat i wyrażać swe opinie. Ułatwia zawieranie i pielęgnowanie znajomości, dzięki niemu można snuć marzenia i refleksje. Język potrzebny jest nie tylko dzieciom, które wciąż pytają "dlaczego?" i dzięki temu szybciej się uczą, lepiej rozumieją świat i coraz sprawniej się w nim poruszają. Język potrzebny jest także dorosłym. To nasz największy sojusznik w kontaktach z innymi, w pozyskiwaniu informacji i wiedzy, w przekonywaniu do swoich racji. Słaba znajomość języka to źródło ciągłych frustracji i poważna przeszkoda w osiągnięciu sukcesów zarówno w życiu społecznym, jak i zawodowym oraz prywatnym. Wczesne dzieciństwo jest wyznaczonym przez ewolucję, krytycznym czasem na naukę języka. Braków wyniesionych z tego okresu zwykle nie da się nadrobić. Dlatego nauczenie dzieci poprawnego, bogatego i pięknego języka oraz swobody w posługiwaniu się nim, jest jednym z najważniejszych powinności dorosłych wobec najmłodszych i darów, jakie możemy im przekazać.

Nauczenie języka wymaga bezpośredniej obecności zaangażowanej osoby, która objaśnia świat, reaguje na dziecięce pytania i zachowania, zachęca dziecko do rozmowy. Wprowadzając codzienne czytanie, tak dom rodzinny, jak i przedszkole może pomóc dzieciom w dobrym, a może nawet w doskonałym opanowaniu ojczystego języka. Codzienne głośne czytanie przez dorosłego jest niezwykle skutecznym sposobem zbudowania bogatego zasobu słów, nauczania - bez żadnych formalnych lekcji i ćwiczeń - poprawnej gramatyki i składni ,a także doskonalenia mowy. Dziecku, któremu codziennie wyraźnie czytamy i dużo z nim rozmawiamy, nie będą potrzebni logopedzi

i ćwiczenia wymowy. Czytanie dziecku to także najskuteczniejszy sposób wychowania człowieka z wyobraźnią, samodzielnie myślącego i mądrego, który będzie umiał sobie radzić ze zmianami w życiu. Mądre książki przynoszą wzorce właściwych zachowań. Dzięki czytaniu i rozmowie o problemach, które porusza książka, dzieci uczą się odróżniania dobra od zła, rozwija się ich wrażliwość moralną. Potrafią wówczas zastanowić się nad konsekwencjami własnych słów i czynów. Zatem codzienne czytanie różnorodnych książek to znakomity sposób uczenia dzieci wartości moralnych, które pomogą im budować dobre relacje z ludźmi.

CEL OGÓLNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

GLÓWNYM CELEM PROGRAMU JEST WSPIERANIE I ROZWÓJ CZYTELNICTWA WŚRÓD DZIECI A TYM SAMYM I DOROSŁYCH.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Wprowadzenie dzieci w świat literatury.
- Budzenie zaciekawienia książką przez ciekawe zabawy literacko-teatralne, wycieczki oraz wyeksponowany i atrakcyjny kącik książek w sali przedszkolnej.
- Dalsze budowanie bogatego języka .
- Kształcenie nawyków czytelniczych, nabywanie nawyku dbania o książki i ich szanowania.
- Zapobieganie uzależnieniu od telewizji i komputerów.
- Doskonalenie umiejętności słuchania ze zrozumieniem.
- Rozwijanie i poszerzanie wiedzy o świecie , rozbudzanie ciekawości świata
- Rozbudzanie wyobraźni.
- Ćwiczenie koncentracji i umiejętności słuchania.
- Wspólne przeżywanie z bohaterami książek emocjonujących przygód.
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości dziecka.
- Budowanie i pogłębianie więzi między rodzicem i dzieckiem.
- Zaznajomienie dzieci z utworami znanych autorów książek dla dzieci, np. Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, Wandy Chotomskiej, i twórczością bajkopisarzy.
- Zachęcenie nauczycieli i rodziców do głośnego i systematycznego czytania dzieciom.
- Przekazywanie za pośrednictwem literatury wartości moralnych - uczenie myślenia i wartości moralnych.
- Uczenie nieagresywnych sposobów rozwiązywania problemów i konfliktów.
- Przygotowanie dzieci do późniejszego, samodzielnego wyboru książek;
- Nauka obcowania z literaturą w sposób samodzielny, refleksyjny i twórczy.

METODY, FORMY I ŚRODKI REALIZACJI PROGRAMU

- praca z tekstem literackim – głośne czytanie, inscenizowanie tekstu przez nauczyciela,
- posługiwanie się ilustracjami, pacynkami, kukiełkami itp.,
- tworzenie mini biblioteczki złożonej z książek wybranych autorów,
- interpretacja tekstów – recytacja, małe formy teatralne, piosenka,
- zajęcia biblioteczne,
- praca z książką jako źródłem literatury i wiedzy o świecie,
- przybliżanie dzieciom sylwetek polskich poetów,
- stosowanie różnorodnych technik plastycznych w celu ilustrowania poznanych tekstów,
- wykorzystanie poznanych tekstów literackich podczas organizowania imprez przedszkolnych,
- włączanie rodziców do czynnego udziału w życiu placówki i w realizacji programu.

Metody pracy z dziećmi wspierają formy pracy: praca z całą grupą, praca zespołowa, praca indywidualna.

Pomoce dydaktyczne: książki różnego rodzaju (encyklopedie, informatory, słowniki, popularno – naukowe), poradniki metodyczne, zbiory bajek, wierszy, opowiadań, płyty CD z nagraniem bajek czytanych przez sławne osoby, materiały plastyczne, itp.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ I ZADANIA HARMONOGRAM DZIAŁAŃ:

- Codzienne czytanie dzieciom w grupach;
- Współpraca z Miejską Biblioteką Publiczną – filia nr 19
- Współpraca z Rodzicami i środowiskiem lokalnym- organizowanie spotkań czytelniczych w przedszkolu, które mają na celu zaangażowanie rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola w akcję „Lubimy Czytać” oraz zacieśnienie współpracy z przedszkolem ;
- Opieka nad książkami w Przedszkolu, organizacja - Przedszkolnej Biblioteki - każdy może wypożyczyć w przedszkolu książkę – w każdy piątek;
- Zastosowanie bajki terapeutycznej jako metody na wyciszenie, relaksację, odreagowanie napięcia;
- Organizacja konkursu dla rodziców z aktywnym udziałem dzieci – nt. „Moja książeczka” z własnym tekstem i ilustracjami. Umieszczanie książek w kąciку czytelniczym;
- Tworzenie albumu- kroniki ze zrealizowanych zadań : zbieranie prac z przeczytanych książek, zdjęć ze spotkań z czytającymi gośćmi lub spotkaniami popołudniowymi;
- Prezentowanie różnych utworów dziecięcych w formie słownej, plastycznej, muzycznej i ruchowej.
- Słuchanie bajek opowiadanych przez dzieci.
- Wyrażanie gestem i ruchem treści literatury. Zabawy przy piosenkach o tematyce bajkowej.
- Inscenizowanie utworów. Zabawy dramatowe, w teatr.
- Wykonywanie prac plastycznych na temat literatury- wystawa prac w holu przedszkola Wykonanie zakładki do książek.

ZADANIA:

WRZESIEŃ

1. Stwarzanie sytuacji sprzyjających wyrabianiu zachowań i działań świadomego czytelnika:
 - spotkanie w Bibliotece Publicznej – filia nr 13- zapoznanie dzieci z regulaminem biblioteki i czytelnicy, zachęta do korzystania z jej zasobów i wyrobienia karty bibliotecznej, słuchanie wybranej pozycji z literatury dziecięcej
 - założenie w sali kącika czytelniczego „Mini Biblioteki „Biedronek”- wspólne układanie książek wg. rodzaju,
 - zapoznanie dzieci ze sposobem korzystania z czytelnicy w naszej sali
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom,
 - pasowanie na czytelnicy,
 - wycieczka do teatru „Ateneum” w Katowicach
 - poznawanie wybranych utworów dostosowanych do wieku dziecka,
 - zaangażowanie rodziców i dziadków w czytanie utworów w przedszkolu,

PAŹDZIERNIK

1. Zapoznanie dzieci ze sposobem powstania książki oraz zawodami z nią związanymi:
 - opowiadanie „Jak powstaje książka?” połączona z oglądaniem filmu edukacyjnego,
 - historyjka obrazkowa „Droga książki od autora do czytelnicy”,
 - zaproszenie do przedszkola teatrzyku,
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom,
 - zaangażowanie rodziców i dziadków w czytanie utworów w przedszkolu,
 - udział w konkursie recytatorskim
2. Spotkanie z Bibliotece Publicznej – filia nr 13 z cyklu „Czytanie jak fruwanie”, wypożyczenie wybranych przez dzieci książek

LISTOPAD

1. Przybliżanie bohaterów popularnych bajek i baśni znanych autorów:
 - głośne czytanie wybranych fragmentów książek,
 - oglądanie ilustracji przedstawiających postaci słuchanych utworów,
 - inscenizowanie ruchem bajek, opowiadań, baśni,
 - tworzenie dialogów z wykorzystaniem pacynek i teatrzyku,
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom zaangażowanie rodziców i dziadków w czytanie utworów w przedszkolu,
 - Spotkanie z Bibliotece Publicznej – filia nr 19 z cyklu „Czytanie jak fruwanie”, wypożyczenie wybranych przez dzieci książek

GRUDZIEŃ

1. Prezentowanie różnych utworów dziecięcych w formie słownej, plastycznej, muzycznej i ruchowej o tematyce związanej ze Świętami Bożego Narodzenia:
 - recytowanie wierszy, śpiewanie piosenek, pastorałek i kolęd,

- wystawienie inscenizacji jasełkowej,
 - wykonanie prac plastycznych po wysłuchaniu utworów literackich, np. „Choineczka mała”, „Wyprawa Świętego Mikołaja”, „Opowieść Wigilijna”,
2. Przybliżanie książki jako źródła informacji:
 - przynoszenie do przedszkola własnych książek (encyklopedii, albumów, słowników),
 - praktyczne ćwiczenia w odszukiwaniu informacji na konkretny temat w encyklopedii,
 - zapoznanie dzieci ze zwyczajami bożonarodzeniowymi w Polsce i w krajach Unii Europejskiej na podstawie literatury (np. „Dziewczynka z zapalkami”),
 - wykonanie przez dzieci pierników według książki kucharskiej,
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom ,
 - zaangażowanie rodziców i dziadków w czytanie utworów w przedszkolu,
 3. Spotkanie z Bibliotecą Publiczną – filia nr 13 z cyklu „ Czytanie jak fruwanie”, wypożyczenie wybranych przez dzieci książek

STYCZEŃ

1. Wykorzystywanie wybranych postaci z literatury jako wzorców postaw i wartości moralnych:
 - obejrzenie bajki na podstawie utworu W. Osiejewej „Czarodziejskie słowo”- ukazanie dzieciom takich wartości, jak: dobro, mądrość i uprzejmość w stosunku do ludzi starszych
 - organizacja przedstawienia z okazji Dnia Babci i Dziadka,
 - słuchanie bajki S. Szuchowej „Mateuszek na zaczarowanej wyspie” z kasy magnetofonowej lub czytanej przez nauczycielkę, omówienie treści bajki, zachowania Mateuszka oraz w jaki sposób nauczył się używania słów: „proszę”, „dziękuję”, „przepraszam”, inscenizowanie treści opowiadania z wykorzystaniem rekwizytów z kącika teatralnego,
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom , - zaangażowanie rodziców , dziadków, przedstawicieli środowiska lokalnego w czytanie utworów w przedszkolu,
2. Spotkanie z Bibliotecą Publiczną – filia nr 13 z cyklu „ Czytanie jak fruwanie”, wypożyczenie wybranych przez dzieci książek

LUTY

1. Wykorzystanie literatury (bajek, baśni, wierszy) do zabaw relaksacyjnych:
 - słuchanie bajek relaksacyjnych w celu eliminowania zmęczenia, napięcia, czasem agresji,
 - wykonanie ilustracji do fragmentów wysłuchanych bajek przy muzyce wyciszającej, składanie ich w całość, ze zwróceniem uwagi na wartość pracy zespołowej,
2. Wyrabianie szacunku do książki, by mogła długo służyć a także umiejętności dzielenia się nią z innymi:
 - naprawianie zniszczonych książek,
 - zorganizowanie zbiórki książek dla potrzebujących dzieci ,
 - wykonanie zakładki do książki,
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom ,
 - zaangażowanie rodziców i dziadków w czytanie utworów w przedszkolu,
3. Spotkanie z Bibliotecą Publiczną – filia nr 13 z cyklu „ Czytanie jak fruwanie”, wypożyczenie wybranych przez dzieci książek

MARZEC

1. Poznanie pracy bibliotekarza oraz pomieszczeń bibliotecznych:
 - Spotkanie w Bibliotece Publicznej – filia nr 13 - rozmowa o pracy bibliotekarza, założenie karty bibliotecznej dla grupy „Biedronek”
 - systematyczne wypożyczanie książek z biblioteki, wspólne czytanie ich w przedszkolu lub na spotkaniach czytelniczych, oglądanie ilustracji, omówienie treści, ekspresja plastyczna.
2. Zapoznanie z różnymi rodzajami książek:
 - oglądanie książek w bibliotece ułożonych w pewnym porządku według rodzajów, przeznaczenia, czytelnika, do którego jest kierowana : * popularnonaukowe, * dla dzieci (bajki i baśnie do kolorowania i do czytania), * dla dorosłych (powieści), * poradniki (książki kucharskie, porady medyczne itp.), * do słuchania (na płytach CD, na kasetach magnetofonowych), * dla niewidomych, * w różnych językach.
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom ,
 - zaangażowanie rodziców , dziadków, pracowników biblioteki w czytanie utworów w przedszkolu,
 - przygotowanie inscenizacji na podstawie wybranej pozycji z literatury dziecięcej o tematyce zdrowotnej

KWIECIEŃ

1. Przybliżanie autorów książek dla dzieci : Julian Tuwim, Jan Brzechwa, Dorota Gellner:
 - słuchanie opowiadań, oglądanie zdjęć, pogadanki na temat autorów książek dla dzieci,
2. Wykorzystywanie fragmentów utworów do ćwiczeń ortofonicznych:
 - słuchanie utworów Juliana Tuwima „Lokomotywa” i „Ptasie radio”, powtarzanie fragmentów wiersza z wykorzystaniem zmiennej tonacji głosu, cicho, głośno, coraz ciszej, coraz głośniej, według własnej interpretacji itp.,
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom ,
 - organizowanie spotkań czytelniczych – przedstawiciel środowiska lokalnego
3. Spotkanie z Bibliotece Publicznej – filia nr 13 z cyklu „ Czytanie jak fruwanie”, wypożyczenie wybranych przez dzieci książek

MAJ

1. Przybliżanie autorów literatury europejskiej:
 - słuchanie bajek H.Ch. Andersena, Braci Grimm, Ch. Perrault ze wskazywaniem na mapie Europy państw, z których pochodzą,
 - udział rodziców i dzieci w konkursie przedszkolnym „ Moja książeczka” z własnym tekstem i ilustracjami,
 - prezentacja własnych książeczek - wystawka ,
2. Poznawanie baśni i legend związanych z powstaniem państwa polskiego, miejsca zamieszkania lub stolicy Polski:
 - słuchanie legendy „Wars i Sawa” z kasyety magnetofonowej związanej z powstaniem stolicy Polski – Warszawy,
 - organizowanie spotkań czytelniczych z zaproszonym dziadkiem- kombatantem,

- słuchanie legendy „O Lechu, Czechu i Rusie” związanej z powstaniem państwa polskiego,
 - wykonanie ilustracji do wysłuchanych legend
 - wypożyczanie książek chętnym dzieciom
 - zaangażowanie rodziców i dziadków w czytanie utworów w przedszkolu,
3. Spotkanie z Bibliotecą Publiczną – filia nr 13 z cyklu „ Czytanie jak fruwanie”,
wypożyczenie wybranych przez dzieci książek

CZERWIEC

1. Stwarzanie okazji do prezentacji umiejętności samodzielnego tworzenia i opowiadania książek przez dzieci posiadające tę umiejętność z pomocą rodzica
2. Spotkanie z Bibliotecą Publiczną – filia nr 13 z cyklu „ Czytanie jak fruwanie”
3. Święto książki w przedszkolu.
4. Wypożyczanie książek chętnym dzieciom , - zaangażowanie rodziców i starszego rodzeństwa w czytanie utworów w przedszkolu.

PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA DZIECI – EWALUACJA

W/w program, w swoich założeniach ma sprzyjać osiągnięciu następujących rezultatów:

- doskonaleniu umiejętności językowych;
- wzrostowi zrozumienia tekstów i poleceń;
- nauce myślenia;
- poprawie koncentracji, wydłużeniu przedziału uwagi;
- rozwijaniu pamięci i wyobraźni;
- poprawie poziomu wypowiedzi ustnych i pisemnych uczniów;
- wyciszeniu i większej gotowości do nauki;
- zwiększeniu zdolności uczniów do refleksji i krytycznego myślenia;
- rozwojowi inteligencji emocjonalnej;
- poprawie poczucia własnej wartości uczniów;
- powstawaniu więzi pomiędzy nauczycielem i uczniami;
- spadkowi ilości aspołecznych zachowań;
- wzrostowi zaangażowania rodziców w czytanie dzieciom w domu;
- wzrostowi czytelnictwa.

W ewaluacji wytyczonych działań na etapie kształcenia przedszkolnego, pomocami będą przede wszystkim rodzice, którzy we współpracy z nauczycielami będą wraz z dziećmi w domu kontynuować rozwój zainteresowania czytelnictwem. W ten sposób tworzone przez nauczyciela pewne modele zachowań przenoszone będą do życia codziennego. Ewaluacja końcowa oparta będzie na uzyskaniu informacji zwrotnej od dzieci, rodziców i nauczycieli.

Proponowane narzędzia badawcze :

- kwestionariusz rozmowy z dzieckiem,
- kwestionariusz ankiety dla rodziców i nauczycieli.

BIBLIOGRAFIA

1. Baluch A. „Aktywny odbiór utworów dla dzieci”, Wychowanie w Przedszkolu nr 1/2002
2. Borodzicz W. „Biblioteka, to jest taki mądry dom, w którym mieszkają same książki”, Wychowanie w Przedszkolu nr 2/2007
3. Buglińska A. „Spotkanie z literaturą”, Wychowanie w Przedszkolu nr 9/2006
4. Burchardt M. „Dziecko i książka”, Bliżej Przedszkola nr 12. 51/Grudzień 2005
5. Czechowski J. „Literatura dziecięca.” w: Życie Szkoły, nr 5/2007
6. Dziadkiewicz J., „Czy warto czytać dzieciom?”; Bliżej Przedszkola nr 82-83/2008, zeszyt 1.
7. Garwolińska R. „Biblioteka przedszkolna”, Wychowanie w Przedszkolu nr 1/2002
8. Jąder M. „Opowieści z kubka i inne ciekawe pomysły pracy z książką”, Wychowanie w Przedszkolu 4/2008
9. Kopek R. „Pasowanie na małego czytelnika”, Bliżej Przedszkola nr 4. 79/Kwiecień 2008 r.
10. Małkiewicz E. „Bajki relaksacyjno-terapeutyczne w pracy z dziećmi z problemami emocjonalnymi, wspomaganie rozwoju”
11. Molicka M., Bajki terapeutyczne, Poznań 1999r.
12. Olkusz J. „O potrzebach czytelniczych sześciolatków”, Wychowanie w Przedszkolu nr 6/2008
13. Ortner ” Bajki na dobry sen” Warszawa 1995r.
14. Skrobiszewska H. red. „Baśń i dziecko”, LSW 1980
15. Stachoń K. „Biblioteka w przedszkolu”, Bliżej Przedszkola nr12. 51/Grudzień 2005
16. Stępniewska E., Wasiak E. „Od bajeczki do książeczki”, O wystawie „Moje książeczki”, Wychowanie w Przedszkolu nr 9/2006
17. Stysiak S. „Jak zachęcać dzieci do czytania? Spotkania z książką”, Bliżej Przedszkola 12. 51/Grudzień 2005
18. Wajda A.” Metodyka i organizacja czytelnictwa” Warszawa 1983r.
- 19.. Wójcik R., „Kontakty z biblioteką”; Wychowanie w Przedszkolu nr 6/2002 16. Zarycht A., „Książka dla dziecka w wieku przedszkolnym”; Bliżej Przedszkola nr 7-8/2006, zeszyt 2.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1 –

ULOTKA – „Dlaczego warto czytać dzieciom?”

Codzienne głośne czytanie jest szczepionką przeciwko wielu niepożądanym wpływom i zagrożeniom dla umysłu i psychiki dziecka ze strony współczesnej cywilizacji. Czytelność jest jednym z bardzo ważnych źródeł oddziaływania na osobowość dzieci, młodzieży i dorosłych. W szczególności sprzyja w poznaniu świata, rozszerzaniu kręgu doświadczeń, rozwijaniu uczuć wyższych, kształtowaniu systemów wartości i postaw moralno-społecznych i estetycznych oraz wypełnianiu wolnego czasu. Jest więc - mimo rozwoju audiowizualnych środków masowego przekazu, nigdy nie wysychającym źródłem uczenia się przez całe życie. Czytanie książek i czasopism służy w dobie postępu naukowo-technicznego, coraz szerzej celom praktycznym, ułatwiając ludziom ich życie codzienne i sprzyjając ciągłemu doskonaleniu kwalifikacji zawodowych. Z tych względów wdrażanie dzieci do czytania staje się ważnym zadaniem dla wszystkich.

Pierwszymi osobami czytającymi małemu dziecku są RODZICE. To oni powinni być świadomi, że ich dzieci prócz potrzeb materialnych mają również potrzeby psychiczne, które są ważniejsze od tych pierwszych. To rodzina zaspokaja te potrzeby w pierwszej kolejności. Jej właściwy klimat czyni bardzo skutecznym oddziaływanie pedagogiczne i wychowawcze. Jak wiemy osobowość człowieka zaczyna kształtować i rozwijać się od wczesnego dzieciństwa - podstawowe znaczenie w tym rozwoju ma wiek przedszkolny. Jest to okres, w którym dziecko doznaje pierwszych przeżyć emocjonalnych, dokonuje pierwszych obserwacji i gromadzi swoje spostrzeżenia, doświadczenia, zdobywa wzorce postępowania.

Umysł dziecka jest tak chłonny, że powinno się starannie wybierać i dostarczać odpowiednie słowa, sytuacje i przeżycia. Pierwsze kontakty dziecka z książką rozpoczynają się już w okresie przedśmiennym i polegają na traktowaniu bajki jako zabawki, przedmiotu do manipulowania. W miarę dorastania, zdobywania estetycznych doświadczeń, pojawia się i rośnie świadomość specyficznej funkcji słowa w literaturze. Dokonuje się to przez słuchanie jak dorośli mówią do dziecka, opowiadają mu różne historie, śpiewają piosenki i wreszcie czytają bajki. Sposób czytania, rozumienia i przeżywania wartości związanych z książką zaprezentowany przez osobę czytającą decyduje o jego przyszłych zainteresowaniach literaturą. Pojawiające się w utworach sposoby zachowania, pozytywne postawy wobec życia, właściwego stosunku do ludzi, utrwalają się w psychice dziecka, tworząc tym samym określone cechy jego osobowości, kształtują jego zachowanie, nawyki, przekonania, charakter, jak również pomagają dokonać wyboru.

W pracy przedszkola bardzo szeroko wykorzystywana jest literatura dziecięca zwłaszcza bajki, wiersze, opowiadania czy baśnie. Pomaga ona dotrzeć do dzieci i w przystępny dla nich sposób przybliżyć im wartości moralne, zrozumieć pewne zależności. Pomaga także nauczycielom urozmaicać zajęcia prowadzone z dziećmi. Wiersze, bajki, opowiadania są często podstawą do organizowania zajęć edukacyjnych, ponieważ sprzyjają rozwijaniu wyobraźni, stanowią inspirację do prac plastycznych, jak również zachęcają dzieci do odtwarzania ich treści w zabawach twórczych i ciekawych formach aktywności teatralnej. Słuchanie opowiadania nauczyciela, rozmowy o treści ilustracji książkowej, oglądanie inscenizacji teatralnej emocjonalnie angażuje dzieci i wyzwała w nich spontaniczne reakcje. Przedszkolak, chociaż nie zawsze rozumie treść, wsłuchuje się w brzmienie głosu nauczyciela, często utożsamia się z losami głównych bohaterów,

a zainteresowanie dziecka tekstem literackim to krok w stronę wywołania potrzeby obcowania z literaturą.

Początkowo książka w rękach dziecka jest tylko pewnego rodzaju zabawką - przedmiotem manipulacyjnej zabawy. Dziecko stopniowo zaczyna interesować się obrazkami, ale to zainteresowanie jest zmienne i krótkotrwałe. Dopiero nauczyciel lub rodzic mogą zainteresować dziecko treścią książki, w sugestywny sposób przekazać treść, odwołując się do uczuć i wyobraźni dziecka. W ten sposób obok zabawki, umiejętnie dobrana na miarę najmłodszych przedszkolnych czytelników, książka zaczyna zajmować coraz więcej miejsca w życiu małego dziecka. Stosowana w atrakcyjny sposób, gdy obraz i słowa tekstu łączą się z działaniem stają się odtąd nieodłącznym towarzyszem zabaw i zajęć. Należy jednak pamiętać, że dziecko samo nie upomni się o książkę. Nie jest to bowiem tak naturalna potrzeba jak zabawa. Od nas więc zależy, czy wprowadzimy dziecko w ten specyficzny świat wartości, które warto przejąć, czy nauczymy je odróżniać dobro od zła, podając literackie wzory postępowania.

Czytanie jest dziś ważniejsze niż było kiedykolwiek w przeszłości. Świat jest coraz bardziej skomplikowany, lawinowo przyrasta ilość informacji, podawanej przez radio czy telewizję. Żyjemy w cywilizacji telewizyjnej, w której wychowują się nasze dzieci. Badania naukowe wykazują szkodliwość nadmiernego oglądania przez nie telewizji. Telewizja nie rozwija u dzieci myślenia i skraca ich przedział uwagi, wiele programów wywołuje lęki i niepokój oraz znieczula na agresję. Dlatego też powinniśmy codziennie dzieciom czytać np. bajki. Bajka kształci i wyrabia u małego odbiorcy smak estetyczny, pobudza i wzbogaca jego wyobraźnię.

Reasumując - głośne czytanie bajek dziecku:

- Zapewnia emocjonalny rozwój dziecka
- Uczy wartości moralnych
- Poszerza wiedzę ogólną, rozbudza zainteresowania
- Buduje mocną więź między dorosłym i dzieckiem
- Rozwija wrażliwość i empatię
- Uczy myślenia, poprawia koncentrację
- Zapobiega uzależnieniu od telewizji i komputera
- Kształtuje na całe życie nawyk czytania i zdobywania wiedzy .

Od każdego kontaktu z bajką prowadzi droga pobudzająca działanie dziecka: do nauki tekstu na pamięć, odtwarzanie jego treści w zabawie lub podjęcie zawartej w tekście inspiracji do tańca, biegu, podskoków. Dzieci chętnie wcielają się w role księżniczek, chłopcy w rolę rycerzy, Batmanów bądź innych, znanych bohaterów. Dzięki literaturze dziecięcej można dostarczyć małemu człowiekowi wiedzy o innych ludziach, jego przeżyciach, o faktach, o kulturze i obyczajach różnych narodów, o przyrodzie i pięknie krajobrazu. Tekst literacki przedstawiany dzieciom przemawia do dzieci językiem emocjonalnym pobudzającym procesy uczuciowe i wywołującym bogate wyobrażenia, zmusza także do refleksji i ustosunkowania się do przedstawionych wydarzeń i postaci. Dokonując oceny postępowania postaci, występujących w bajkach dziecko zdobywa umiejętność samooceny, uczy rozróżniać prawdę od fałszu, dobra od zła, wyzbywa się egoizmu, uwrażliwia na cierpienia innych, a sytuacje komiczne wywołują śmiech i radość. Wspólne głośne czytanie bajek wpływa nie tylko na rozwój emocjonalny dziecka, ale także sprzyja: rozwijaniu komunikacji językowej dziecka, wzbogacaniu słownictwa, poprawności gramatycznej i stylistycznej wypowiedzi, kształceniu mowy ekspresyjnej.

My jako dorośli musimy pamiętać, że czytanie powinno się kojarzyć dziecku z radością, a nigdy z przymusem, stresem, nudą lub karą. Wybierajmy do czytania tylko te bajki, które:

- Mają sens i są dla dziecka ciekawe
- Są napisane lub przetłumaczone poprawną polszczyzną

- Są dostosowane do wrażliwości dziecka- nie wzbudzają niepokojów i lęków
- Promują pozytywne, godne do naśladowania wzorce zachowań
- Uczą szacunku wobec ludzi, innych istot, prawa
- Budują pozytywny stosunek do świata i wiarę w siebie .

ZAŁĄCZNIK 2

ANKIETA DLA RODZICÓW

Proszę zakreślić tylko jedna odpowiedź.

1. Czy Pana/i zdaniem literatura dziecięca ma wychowawczy wpływ na rozwój dziecka?
O tak
O nie
O tylko niektóre utwory literackie
(proszę wymienić jakie)
2. Jaka literatura Pana/Pani zdaniem najmocniej wpływa na wychowawczy rozwój dziecka?
O bajki
O opowiadania
O wiersze
O literatura obrazkowa
O inna (proszę wymienić jaka).....
3. Coraz częściej w telewizji można obejrzeć filmy, które są ekranizacją bajek i powieści dla dzieci. Jak Pan/i sądzi, czy obejrzenie takiego filmu może zastąpić przeczytanie dziecku książki?
O zdecydowanie tak
O raczej tak
O raczej nie
O zdecydowanie nie
O nie wiem
4. Czy czyta Pan/i dziecku?
O tak
O nie
5. Jak często czyta Pan/i swojemu dziecku?
O codziennie
O kilka razy w tygodniu
O raz na tydzień
O kilka razy w miesiącu
6. Jaki czas przeznaczają Pan/i na czytanie dziecku książek?
O do 30 minut
O ok. godzinę
O ok. 1,5 godziny i więcej
7. Ile książek przeczytał Pan/i dziecku w ciągu ostatniego miesiąca?
O 0 książek
O około 1-5 książek
O około 6-10 książek

O około 11 i więcej

8. Czy dziecko lubi taką formę wykorzystania czasu?
 - O tak
 - O nie
 - O rzadko

9. Czy Pana/i rodzice czytali Panu/i w dzieciństwie?
 - O tak często
 - O tak, ale rzadko
 - O nie
 - O nie pamiętam

10. Czy Pan/i sam/a czyta książki? Jeśli tak to ile książek czyta Pan/i w ciągu jednego miesiąca?
 - O 0 książek
 - O około 1-3 książek
 - O 3 książki i więcej

11. Czy czyta Pan/i dziecku bajki terapeutyczne?
 - O tak
 - O nie

12. Jeśli tak to jakich problemów one dotyczą?
 - O problemów z zasypianiem
 - O lęku przed ciemnością
 - O traumatycznego wydarzenia w życiu dziecka
 - O innych (proszę wymienić jakich)

13. Czy uważa Pan/i że bajki terapeutyczne, pomagają dziecku radzić sobie z problemami i lękami różnego pochodzenia?
 - O tak
 - O nie

14. Czy na podstawie obserwacji własnego dziecka, uważa Pan/i, że bajki terapeutyczne pomagają w rozwoju dzieci?
 - O tak
 - O nie

15. Co decyduje o wyborze książki podczas jej zakupu?
 - O ładna okładka
 - O kolorowe ilustracje
 - O treść książki

16. Jakie książki chce dziecko aby Pan/i czytał/a mu najczęściej?
 - O w których jest dużo kolorowych ilustracji
 - O które mają wesołe zakończenie
 - O każdą książkę, którą możesz wziąć do ręki.

17. Co robi dziecko podczas czytania książki?
- Ogląda kolorowe ilustracje
 - Słucha i od czasu do czasu ogląda ilustrację
 - Słucha treści nie interesując się ilustracjami w książkach
17. Czy uważa Pan/i, że ilustracja w książkach dla dzieci odgrywa dużą rolę w przekazywaniu treści utworu?
- zdecydowanie tak
 - raczej tak
 - raczej nie
 - zdecydowanie nie
 - nie wiem

Dziękujemy!